

נודה מאד לכל מי
שיכול לסייע בכיסוי
הוצאות ההדפסה.
להנצחות
לע"נ וכי"ב,
נא לפנות למייל
mdh036194741
@gmail.com

זברי השירה

ויזבר משה באזני כל קהל ישראל את זברי השירה הזאת עד תמס (זברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א

רב ביהכ"נ 'זברי שירי' ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל mdh036194741@gmail.com

פרשת וירא - דרכי מרן הגראמ"מ שך זצ"ל

כמה חמורה עבירה אחת

"ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו" (ח - ח').

מבואר בחז"ל שהמלאכים רצו לקבל את התורה ומשה רבינו אמר להם שהם אכלו בשר וחלב, לכן הם אינם ראויים לזה.

רואים מכאן את הערך של עבירה אחת, שפעם אחת אכלו בשר וחלב ובגלל זה הפסידו קבלת התורה, וזה אפילו שלא היו מצווים, ואעפ"כ לא זכו לקבל את התורה, על אחת כמה וכמה שעששו שאנחנו מחויבים לקיים את המצוות שזה נותן לנו הרבה זכויות.

כעין זה שמעתי ממרן הגראמ"מ שך זצ"ל שאמר שאם אדם הראשון לא היה חוטא בעץ הדעת כל העולם היו חיים לעולם נויש מספיק תורה ללמוד במשך שש אלף שנה! הרי לנו כמה קלקול יש לעבירה אחת.

עלינו לשמור את עצמנו ולהתרחק מלעבור אפילו על עבירה אחת שבתורה, כי מכל עבירה יכול להיות תוצאות למשך כמה דורות.

וכ"כ מבואר ברש"י (ד' - ט"ו) שקין פחד שהבהמות יהרגו אותו. וביאר מרן הגראמ"ל שטיינמן זצ"ל שלאדם יש צלם אלוקים כשהוא נולד, ולכן יש בו קדושה, וכך הבהמות מפחדות ממנו, אבל כשהאדם עושה עבירה זה משפיע עליו ובכך יורד קצת מהצלם האלוקים שבו, וקין היה בדרגה גבוהה ברוחניות וכשעשה עבירה הרגיש שירד ממנו הצלם האלוקים, ואפילו החיות היו יכולות לראות זאת כל כך שזה היה ניכר.

והוסיף מרן ראש הישיבה זצ"ל האמת שאנחנו כל כך קטנים שאנו לא יכולים להבין כל ענינים אלו אבל רואים מכאן שכל עבירה משפיעה על בן אדם וזה מוריד מהצלם אלוקים שיש בו, וכשבן אדם יורד למדרגה נמוכה מאוד אפילו הבהמה יכולה לראות. ומרן ראש הישיבה זצ"ל אמר עוד שלאנשים צדיקים יש להם את העינים לראות זאת.

וכך גם כשאדם עושה מצוה זה מוסיף עליו קדושה, והוא מתעלה.

כח התפילה על עצמו

"וישמע אלקים את קול הנער" (כ"א - ז').

כותב רש"י (בד"ה את קול הנער), מכאן שיפה תפלת החולה מתפלת אחרים עליו, והיא קודמת להתקבל.

מסופר בגמ' ברכות (דף ה' ע"ב) שר' חייא בר אבא שהיה תלמידו של ר' יוחנן חלה. נכנס אצלו ר' יוחנן רבו לביקור חולים. אמר ר' יוחנן לר' חייא בר אבא: האם חביבין עליך יסורין? הרוצה אתה להיות חולה ולסבלם? אמר לו ר' חייא: לא הן ולא שכרן. כלומר, נכון הוא לוותר על היסורים ועל השכר הצפוי למקבלם באהבה. אמר לו ר' יוחנן: תן לי ירך. נתן לו ר' חייא בר אבא את ידו, והעמידו על רגליו ממתת חולין, וחזר ר' חייא בר אבא לבריאותו. ועוד מסופר שר' יוחנן עצמו חלה. נכנס אצלו ר' חנינא לביקור חולים. אמר ר' חנינא לר' יוחנן: האם חביבין עליך יסורין? אמר לו ר' יוחנן: לא הן ולא שכרן. אמר לו ר' חנינא: תן לי ירך. נתן לו ר' חנינא את ידו, והעמידו, וחזר ר' יוחנן לבריאותו.

שואלת הגמ', מדוע הוזקק ר' יוחנן לחכות עד שיבוא ר' חנינא וירפאנו, יעמיד ר' יוחנן את עצמו, שהרי ראינו שגדול היה כוחו לרפא את תלמידו? ומתרצת הגמ', כלל הוא אין אסיר מתיר עצמו מבית האסורים, אלא זקוק הוא שאדם מן החוש יתיר את כבליו.

הקשה הרא"ם דאמרינן בברכות (דף ה' ע"ב) 'לוקי ר' יוחנן לנפשיה, אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים', ותיירץ דהתם היכא דלא מצי מכון נפשיה, אבל היכא דמצי מכון נפשיה - שאני.

הרא"ם והחזקוני מבארים שרבי יוחנן היה כל כך חולה שלא היה יכול לכוון בתפילתו, לכן היה צריך את רבי חנינא.

וכתב ע"ז הגור אריה, ובודאי דאין זה קושיא, דתפילה לא שייך ביה 'אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים', דהא תפילה היא והקב"ה מתיר אותו, אבל התם דאמר ליה 'הב לי ירך ואוקמיה', ופירוש התחזק עצמך ואז יגיע לך עזר אלקים שתהיה חזק, ובזה שייך 'אין חבוש מתיר עצמו', שאין האדם מתחזק עצמו, וצריך אחר לחזקו. אבל תפילה, הקב"ה שומע תפילתו ומחזקו.

כל זה חיזוק בשבילנו, שאם יש לאדם איזה שהוא צרה עליו להתפלל והקב"ה ישמע תפילתו.

אהבת ה' בכל הלב

"ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק" (כ"ב - ב').

כתוב כאן שלש תוארים על יצחק: "בנך", "יחידך", "אהבת".

שואל השב שמענתא (בהקדמה, ד"ה בעקרים), אחר עמדו בנסיון נאמר לו יען אשר עשית כו' ולא חשכת את בנך את יחידך ממני ושוב לא נאמר אשר אהבת, וכי לאחר העקדה אברהם אהב את יצחק פחות מלפני העקדה?

ותירץ, כי הנסיון היה על שראה הש"י שאהב את בנו שהוליד למאה. ועל זה נתפשטה האהבה ולא היתה שלימה עמו ית' לכן אמר לו לשחוט את בנו אשר אהב להשביט את האהבה מבנו ולהשלימה לו ית'. ואחר עמדו בנסיון וכבר השלים אהבתו לו ית' עד שבאהבתו רצה לשחוט בנו יחידו אז כבר שבתה האהבה מבנו והשלים כל חלקיו לבורא ית' ולכן לא הזכיר שוב אהבה ליצחק רק יחידו. וצריך ליחד היראה והאהבה לשמו ית"ש כאשר ביארנו. והנה מתוך היראה הטהורה בא לידי אהבה גמורה.

זה חיזוק עצום בשבילנו, שעלינו לראות שכל מה שיש לנו מגיע מהקב"ה, ועלינו למסור הכל עבורו.

תפילתם של האבות הקדושים בשעת העבודה

"ויקח אברהם את עצי העלה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו... יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו" (כ"ב - ו', ח').
כותב רש"י (שם ו' בד"ה וילכו שניהם יחדו), אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו היה הולך ברצון ושמחה כיצחק שלא היה מרגיש בדבר. וכתב (שם ח'), ואף על פי שהבין יצחק שהוא הולך לישחט, וילכו שניהם יחדו בלב שוה.
ויש לשאול, אנו אומרים בסליחות "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יעננו", משמע שהתפלל שלא יהיה עקידה, ועוד אומרים "מי שענה ליצחק בנו כשנעקד על גבי המזבח הוא יעננו", וכי יצחק התפלל? הרי כתוב בפסוק פעמיים "וילכו שניהם יחדו"!!
מבואר במהרש"א (תענית דף ט"ו) שמה שאנו אומרים "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה" אין הכוונה שהקדוש ברוך ענה לאברהם אבינו בזה שיצחק לא נשחט, שהרי כל שאיפתו של אברהם היה שיצחק כן ישחט, אלא הכוונה היא שהקדוש ברוך הוא זימן לו את האיל ששחט בתמורת יצחק.

ומה שאנו אומרים "מי שענה ליצחק..." הסביר מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א שיצחק התפלל שהוא יהיה קרבן שלם, "עננו" בזה שהגם שאברהם שחט את האיל במקומו זה היה קרבן שלם. ומדויק ממה שאנו אומרים "כשנעקד על גבי המזבח", ואילו באברהם נאמר "בהר המוריה" מבואר שזה לא אותו תפילה אברהם ויצחק, אלא כל אחד מהם התפלל אחרת.

אמנם עיין בתוספות יום טוב במשניות שם שהביא בשם הירושלמי שמבואר שם שאברהם אבינו כן התפלל שיצחק לא ישחט, ועל זה הקדוש ברוך הוא ענה לו, ולפ"ז אפשר אולי לומר שכמו שאברהם אבינו התפלל שינצל, כמו כן יצחק אבינו התפלל על כך. וכן מובא בשם מדרש ויושע ששניהם בכו שינצל.

עוד יתכן לומר שמצינו במדרש רבה שיצחק אבינו התפלל שהקדוש ברוך יזכור לזרעו את זכות העקידה, ויתכן אולי שזהו כוונת התפלה מי שענה ליצחק... שענה לו בכך שהוא זוכר לדורות את העקידה, וכפי שתמיד אנו מתפללים ומקווים שהקדוש ברוך יענה לנו בזכות העקידה.

~~~~~

לא לשמוח מאונסים

כתוב (כ"ב - ב') "ויאמר אל תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני", ורק אחרי שאברהם אבינו שחט את האיל הקב"ה מברך אותו כפי שכתוב (שם ז') "כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים..."

ויש לשאול, הרי הקב"ה היה צריך לברכו מיד אחרי שאמר לו "אל תשלח ירך אל הנער", מה הברכות קשורות לשחיטת האיל?
שמעתי מהרב חיים אהרן טורצין שליט"א ששמע מראש ישיבת סלבודקה הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א בשם המשגיח דישיבת לייקווד רבי נתן מאיר וכטפוגל זצ"ל שאמר ששמע מרבי ירוחם ממיר זצ"ל בשם רבי איצלה מפטרבורג זצ"ל, יש כאן יסוד שהרבה פעמים אדם רוצה ליתן מתנה ואילו המקבל אינו רוצה לקבל, הנותן חושב לעצמו שהרוויח שתי דברים כאן, דבר ראשון שהראיתי לו שאני רוצה ליתן לו מתנה ודבר שני שהמתנה נשאר אצלי, אבל אם בן אדם מאוד רוצה ליתן את המתנה לא חושב כך, הוא לא מוותר לו עד שהשני יסכים לקבל, וכאן הקב"ה אמר בהתחלה לאברהם אבינו לא לשחוט את בנו היה צד לחשוב שאברהם אבינו ישמח שגם הראה להקב"ה את רצונו לשחוט את בנו וגם שבנו נשאר חי, אבל אברהם הצטער, עד כדי כך שרצה לעשות ליצחק סריטה קטנה זכר לדבר, ולא נרגע עד שהקב"ה הביא איל במקומו לשחוט, ולכן הקב"ה בירך אותו לאחר ששחט את האיל.

עלינו ללמוד מזה לא לשמוח כשאנחנו פטורים מלעשות מצוה, ואדרבה לעשות את כל המצוות בהידור ובשמחה.

~~~~~

מזרכי מרן ראש הישיבה זצ"ל

השבוע היה היארציט של מרן הגראמ"מ שך זצ"ל, ורצוני לספר כמה עובדות על ראש הישיבה.
פעם מרן זצ"ל התעסק בשידוך מסוים וזה הגיע לידי הגמר. עברו כמה שנים והזוג לא נפקד, והם בקשו מתלמיד חכם אחד עצה, וזה שאל אותם "מי השדכן?" ענו שראש הישיבה הוא השדכן אבל אינו רוצה לקבל דמי שדכנות. כולם ידעו שזה יכול להיות סיבה לעיכוב ילדים. הלכו למרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א וספרו שמרן הרב שך לא רוצה לקבל דמי שדכנות ויכול להיות שזאת הסיבה שאינם זוכים להיפקד. ענה שר התורה "אין שום חיוב, כמו שאב לא מקבל דמי שדכנות כי עושה זאת מתוך אהבה לבנו כך גם כשראש הישיבה עושה שידוך לבחור הוא עושה את זה מתוך אהבה כמו בנו, ואין מה לדאוג ואין לחשוש על זה כלל".

ספרו למרן הגראמ"מ שך זצ"ל שיש איזה מגיד שיעור שתמיד מאחר לשיעור שלו, אמר ראש הישיבה "זה אסור, כתוב 'ארור עשה מלאכת ה' רמיה'", אחד מהנוכחים הוסיף "ראש הישיבה תמיד מגיע אפילו לפני הזמן", הרב שך ענה "אני משתדל תמיד להגיע בזמן, אבל עדיף להקדים מלאכה". [וזכרני שראש הישיבה היה מחכה ליד הדלת כמה דקות ובשעה המדויקת היה נכנס לומר השיעור].

מספרים שפעם יהודי הגיע למרן הרב שך ובכה בפניו שאיבד את כל הוננו, אמר לו ראש הישיבה "בן אדם לא רואה, בן אדם לא יודע מה טוב לו ומה לא טוב לו, מה שהקב"ה עושה זה הכי טוב עבורך". והוסיף "כשלמדתי בישיבת עץ חיים - סלוצק הייתי נחשב לבחור טוב, כשהחברים שלי התחתנו כולם קבלו דירה כנדוניה, ואני לא קיבלתי, הרגשתי קצת לא טוב מזה, בסוף כשפרצה מלחמת עולם השנייה היו ספקות אם לברוח או לא, כל אלו שהיו להם דירה לא חשבו לברוח בטווח הקצר כי חשבו שיש להם נכס, כל זמן שלא הרגישו מוכרחים לברוח העדיפו להישאר, אבל מי שאין לו דירה ברגע שיש לו ספק ספיקא מיד יברח כי אין לו מה להפסיד, ולכן ברחתי מיד, וכל החברים שלי נשארו ונפטרו בשואה, שה' ינקם דמם, ואני ניצלתי עם משפחתי".

ראש הישיבה היה אומר בידיש, איך האדם יכול להיות גדול בתורה? להיות מונח בלימוד, לחשוב בלימוד, ולכתוב כל הערה.

~~~~~

לצאת לקבל פני משיח

מספרים שלפני שנת השמיטה נכנס הרב מבריסק זצ"ל לבד"ץ לכתוב פרוזבול וכשיצא, ליווה אותו הרב דוד יונגריז זצ"ל ואמר "שבעז"ה נצא ביחד לקבל פני משיח צדקנו", אמר לו הרב מבריסק "אין מצוה ברמב"ם לצאת לקבל פני משיח". לאחר חג הסוכות חזר הרב מבריסק לבד"ץ וחיפש את רב דוד יונגריז ואמר לו "לאחר כמה ימים פגשתי את הרב מטשביץ זצ"ל ואמר לי כמו שאמרת והגבתי לו אותו דבר, והביא לי שכתוב בגמ' בעירובין (דף מ"ג ע"ב) 'כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורח', ופירש רש"י (שם) 'שמניחין צרכי שבת והולכין להקביל פניו', משמע מרש"י שיש מצוה לצאת לקבל פני משיח, ובאתי להתחרט על מה שאמרת, ואנחנו כן נצא לקבל את פני משיח צדקנו".

יהי רצון שכולנו נצא ביחד לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.